warmtenetwerk Vlaanderen

Stichting Warmtenetwerk viert 15 jaar met warmtecongres

04 juni 2024

Netcongestie was een van de belangrijkste thema's van de dag, en de rol van warmtenetten om de impact daarvan te verkleinen. Ook kreeg de vertegenwoordiger van de minister van Energie een gemeenschappelijk warmtenetmanifest namens vijf organisaties.

Huidig voorzitter Ernst Japikse verwelkomde de 240 deelnemers met een korte historische terugblik op 15 werkingsjaren van de Stichting Warmtenetwerk. Dat deed hij samen met alle vorige voorzitters op het podium.

Dan is het tijd voor het belangrijkste thema van het Jaarcongres: warmtenetten en netcongestie.. Adviesbureau Fakton heeft in opdracht van Stichting Warmtenetwerk onderzoek gedaan naar de relatie tussen netcongestie en warmtenetten. In Nederland heeft het vollopende elektriciteitsnet nu al gevolgen op de samenleving: een rem op de woningbouw, het weigeren van netaansluitingen voor grote bedrijven, afschakelen van zonnepanelen.

Warmtenetten kunnen deze negatieve impact van netcongestie deels voorkomen, maar de aanleg ervan loopt vertraging op. Ook installeren steeds meer huishoudens individuele warmtepompen bij gebrek aan een tijdige ontwikkeling van warmtenetten. In een interactieve bevraging van de deelnemers blijkt dat een meerderheid vindt dat integrale sturing nodig is om meer warmtenetten te realiseren om zo de effecten van netcongestie te kunnen beperken. Dat kan bijvoorbeeld door snel werk te maken van de Wet Collectieve Warmte ("Warmtewet 2.0) die nog altijd niet definitief is goedgekeurd, maar ook door de kosten voor warmtenetaansluitingen te socialiseren, zoals nu voor gasaansluitingen.

Ruimer perspectief

Jaap van Roekel van KPMG presenteert een ruimer helikopterzicht op de energietransitie, met cijfers over de kostprijsreductie van wind- en zonnestroom en een vooruitblik op de uitdagingen van de groeiende behoefte aan specifieke materialen en grondstoffen.

In de elektriciteitssector is de energietransitie al goed opgeschoten, maar nog niet in de verduurzaming van warmte. Hij voorziet ook een rol voor negatieve emissies, zoals bijvoorbeeld Carbon Capture and Storage. Actuele ontwikkelingen hebben een grote invloed op de energietransitie: corona, de Oekraïne-oorlog en de veiligheidsproblemen in de Rode Zee zorgden voor stijgende kosten van grondstoffen en ook de rentes lopen weer op. Dat maakt de energietransitie duurder. Maar uitstel is geen optie, want dat doet de kosten alleen maar meer oplopen.

Warmtenetten maatschappelijk goedkoper

Olof van der Gaag, directeur van de Nederlandse vereniging voor duurzame energie NVDE, wijst erop dat de huidige Nederlandse CO_2-uitstoot is gedaald tot op het niveau van 1964 – goed bezig dus. Wel blijft de verduurzaming van warmte achter tegenover de sterke groei van groene stroom. Hij citeert de resultaten van een recente studie van adviesbureau Berenschot over de kosten van warmtenetten, voor dichtbebouwde wijken in Den Haag. Die toont aan dat de maatschappelijke totale kosten voor warmtenetten tot 30% goedkoper zijn dan een all-electric optie. Maar op individueel niveau van de woning blijven de aansluitkosten hoog (gemiddeld 20 000 euro in Nederland) en bovendien is de jaarlijkse factuur 103 euro per jaar duurder dan een lucht-water warmtepomp. Die vergelijking remt de uitrol van warmtenetten sterk af. Een interessante oplossing hiervoor zou het socialiseren van deze eenmalige kosten zijn, zoals nu voor gasaansluitingen gebeurt.

Daarna volgt nog een rondetafelsessie over netcongestie, met Jeroen Sanders van distributienetbeheerder Enexis en Olof Van der Gaag. Volgens de netbeheerder kunnen warmtenetten een belangrijke rol spelen via sectorkoppeling en afstemming op de variabele hernieuwbare energieproductie. Thermische opslag via elektrische boilers kan als buffer tussen de elektriciteitsmarkt en warmteafname een financieel voordeel opleveren voor het warmtenet en de warmteklant en tegelijk netcongestie dempen. Het kan helpen om dit positief effect ook financieel een waarde te geven in de tariefmethodiek. Jeroen Sanders kijkt ook naar andere financiële steunmaatregelen zoals een rentekorting voor geselecteerde projecten via de Europese Centrale Bank, het markeren van warmtenetten als "groene investering in de Europese taxonomie en een waarborgfonds voor warmtenetten, zodat banken gunstige leningsvoorwaarden kunnen toekennen.

Bovendien krijgen warmtenetten niet dezelfde "ketensteun" als groene stroom (in Nederland): daar is er subsidie voor de bron (wind, PV), voor renovatie en warmtepompen en wordt de netinvestering gesocialiseerd over alle verbruikers.

Warmtemanifest

Voor de afsluiting van het Jaarcongres roept voorzitter Japikse de initiatiefnemers op het podium van het Warmtemanifest "Maak warmte weer HOT!". Stichting Warmtenetwerk, NVDE en Netbeheer Nederland, ondersteund door Bouwend Nederland en Natuur & Milieu hebben samen een actieplan geschreven met tien voorstellen om de ontwikkeling van warmtenetten weer vlot te trekken. Ze ondertekenen samen het Warmtemanifest en overhandigen het aan Caroline Kollau, de vertegenwoordiger van de minister voor Economische zaken.

Op de kalender van Stichting Warmtenetwerk staat in het najaar een studiereis naar Londen op 2 oktober en een "Warmtecongrestival" op 14 november.